

«شرق» از سفر وزیر امور خارجه الجزایر به تهران

گزارش می‌دهد

الجزایر بر مدار دوستی

شرق؛ احمد عطاق، وزیر امور خارجه الجزایر که جمعه‌شب وارد تهران شد، دیروز (شنبه) دیدار و ریزئی‌های خود را با حسین امیرعبداللهیان انجام داد. قبل‌تر وزارت خارجه الجزایر در بیانیه‌ای اعلام کرد که به دستور عبدالمجید تیون، رئیس‌جمهور الجزایر، احمد عطاق، وزیر خارجه این کشور در یک سفر کاری جمعه‌شب وارد تهران شد.

صفحه ۳

یکشنبه ۱۸ تیر ۱۴۰۲ • ۲۰ ذی‌الحجه ۱۴۴۴ • ۹ جولای ۲۰۲۳ • سال بیستم • شماره ۴۵۹۶ • ۱۲ صفحه • ۱۵۰۰۰ تومان

در «شرق» امروز می‌خوانید: روایتی از زهرا مشتاق؛ از تهران تا برن، سوسیالیسم و تاریخ مردمی مشروطه، اصولگرایان به دنبال تغییر رئیس جبهه اصلاحات و **یادداشت‌هایی از نوید مجیدی**، مهرنوش جعفری، ناصر ذاکری

سرمقاله

عضویت دائم ایران در «شانگهای»

اردوان امیراصلانی

سرانجام پس از گذشت بیش از ۱۴ سال از درخواست ایران برای عضویت در سازمان همکاری شانگهای و اعلام آغاز روند ادغام در سپتامبر ۲۰۲۱، روز سه‌شنبه سیزدهم تیرماه عضویت دائم جمهوری اسلامی ایران رسماً اعلام شد. این نهاد چندجانبه که در سال ۲۰۰۱ توسط چین تأسیس شد و غربی‌ها آن را ناتو مقابسه می‌کنند ابتدا روسیه، تمام جمهوری‌های شوروی سابق در آسیای مرکزی به استثنای ترکمنستان، سپس هند و پاکستان در سال ۲۰۱۶ را که اکثرًا از همسایگان و متحدان نزدیک ایران در آسیا به حساب می‌آیند، گرد هم آورد. ورود ایران تکمیل‌کننده اساسنامه و تحکیم این بلوک ضد غربی است که قرار است آسیا را به موتور توسعه دنیای چندقطبی تبدیل کند که تخصص نظامی، بناسنیل انرژی و مرکزیت ایران در منطقه می‌تواند نقش مهمی در آن داشته باشد. درواقع این نهاد چینی بدون هیچ عضو غربی جایگزین بدنه‌های کلاسیک چندجانبه‌گرایی است که از سال ۱۹۴۵ توسط ایالات متحده بنا شده است. این ادغام تنها چند ماه پس از روی کار آمدن دولت رئیسی به عنوان یک پیروزی بزرگ دیپلماتیک اعلام شد، بااین‌حال نظرات انتقادی را نیز در افکار عمومی ایران در راستای «معامله شش-ازدها» و برنامه ۲۵ساله همکاری‌های مشترک ایران و چین برانگیخت. درواقع، ورود تهران به سازمان همکاری شانگهای از یک سو تقویت‌کننده روابط اقتصادی، سیاسی و نظامی ایران با چین به عنوان اولین شریک اقتصادی و بزرگ‌ترین مشتری آسیایی نفت ایران و از سوی دیگر تحکیم‌بخش همکاری نظامی با روسیه است. این ادغام بخشی از یوپایی دیپلماتیک گسترده‌تری است که ایران چندین سال است به‌منظور کاهش انزوای بین‌المللی خود دنبال می‌کند. تمرکز ایران در چندین جبهه مختلف برای تحکیم موقعیت خود به عنوان یک قدرت منطقه‌ای در آسیا و همچنین عادی‌سازی روابط با جهان عرب و کاهش تنش با غرب دقیقاً نشان‌دهنده دیپلماسی چندقطبی جدید جمهوری اسلامی ایران است. تهران با عضویت دائم در سازمان همکاری شانگهای در حال تحکیم شبکه‌های جایگزین برای دوزدن فشارهای اقتصادی و سیاسی آمریکا است. اما این عضویت چشم‌اندازهای دیگری نیز به‌ویژه به لحاظ امنیتی دربر دارد. از زمان تأسیس این سازمان در سال ۲۰۰۱ که با شرایط خاص ظهور تروریسم جهانی همراه بوده است، این سازمان جاه‌طلبی خود را برای مبارزه با تروریسم، تجزیه‌طلبی و افراط‌گرایی با توافقی ظریف در مقایسه با نهادهای چندجانبه غربی، یعنی احترام به حاکمیت کشورها

و رد حق مداخله ادامه می‌دهد. حتی اگر همچنان به تداوم بی‌میلی مقامات چینی برای کنارگذاشتن بی‌طرفی سنتی و مشارکت بیشتر در سیاست‌های منطقه‌ای توجه داشته باشیم، تمایل چین برای جایگزینی ایالات متحده در نقش «پلیس جهانی» بدون ابهام است، در اینجا ایران نقش مهمی به‌ویژه به لحاظ روابطش با دو کشور کلیدی برای تعادل امنیت محلی یعنی افغانستان و پاکستان و پاکستان دارد که این موضوع یکی از دلایل حمایت از نامزدی ایران برای عضویت در سازمان بوده است. درواقع خلا امنیتی ایجادشده با خروج نیروهای آمریکایی از افغانستان و بازگشت طالبان به قدرت در کابل، خطر بی‌ثباتی در آسیای مرکزی را به میزان قابل‌توجهی افزایش داده است. ایران نیز به نوبه خود مستقیماً از طریق سیل مهاجرین با این خطر مواجه است. از نظر پکن، نگرانی برای ایجاد ثبات در منطقه مستلزم افزایش نقش سازمان به عنوان یک نهاد امنیتی است و در همین راستا جایگاه ایران در امور عملیاتی، نظامی و ضدتروریستی آشکار است. برخلاف آمریکا، چین توانسته است از طریق نفوذ روابط خوبی با ایران و پاکستان که هر دو به برنامه راه ابریشم جدید پیوسته‌اند، برقرار کند. هماهنگی بهتر بین این سه کشور می‌تواند به حل مؤثر مسئله امنیتی افغانستان، جایی که آمریکا پس از ۲۰ سال حضور متحمل شکست شد، کمک کند. علاوه‌براین منافع چین و ایران در افغانستان در یک راستا است. ایران از حمایت یک سازمان متحد برای مبارزه مؤثر با تروریسم سود می‌برد. این تهدید از زمان ظهور داعش بسیار جدی گرفته شد و ایران به‌خوبی از حضور شاخه دولت اسلامی در کشور همسایه آگاه است. بدیهی است که چین نیز در زمینه خاص استان سین‌کیانگ در این ترس سهیم است و در مقابل از کمکی که تهران می‌تواند برای به حداقل رساندن آن انجام دهد، قدردانی می‌کند. درنهایت، حضور ایران در سازمان همکاری شانگهای می‌تواند تضمینی برای حمایت چین در روابط ایران با پاکستان به‌ویژه در زمینه مبارزه با تهدید برخی جدایی‌طلبی‌های داخلی به حساب بیاید. درنهایت، از منظر سیاسی و اقتصادی حضور ایران در سازمان همکاری شانگهای می‌تواند سبب تقویت روابط با هند شود که به دلیل همسویی دهللی نو با ایالات متحده در پرونده هسته‌ها و مخالفت با الحاق کشمیر تا حدی دشوار شده است. تا قبل از اعمال تحریم‌های آمریکا در ماه می ۲۰۱۸، هند یکی از بزرگ‌ترین مشتریان نفت ایران بود. بنابراین نزدیکی چین و پاکستان می‌تواند با نزدیکی دیپلماتیک هند و ایران متعادل شود، چشم‌اندازی که کاملاً با یوپایی تنوع استراتژیک ایران مطابقت دارد و بازار عظیم شبه‌قاره هند را دویساره به روی آن باز می‌کند. عضویت دائم در سازمان همکاری شانگهای مؤید مزایای این جهت‌گیری برای ایران و نگرانی حاصل از آن برای تحکیم ائتلاف‌های غربی است. در همین راستا، تهران اکنون به دنبال ادغام در BRICS است که علاوه بر چین، روسیه و هند شامل آفریقای جنوبی و برزیل می‌شود. جمهوری اسلامی ایران به عنوان یک قدرت بزرگ در آسیای مرکزی تمایل دارد به عنوان یک کشور ثبات‌بخش عمل کند که این امر به‌طور بالقوه ادغام مجدد آن را در جوامع بین‌المللی تسهیل می‌کند.

زنگ خطر برای بزرگ‌ترین میدان گازی جهان به صدا در آمد؛ پس از توتال این بار گازپریم بازی در آورده است

پارس جنوبی معطل روسیه

گزارش تیتربک را در صفحه ۴ بخوانید

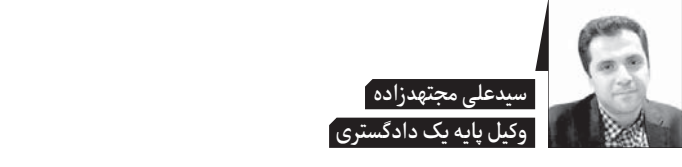

عکس EPA

جنگ اوکراین باصدمه روزین خود را پشت سر گذاشت و در این مدت تعداد قربانیان حمله نظامی روسیه به اوکراین از ۲۵ هزار نفر فراتر رفته است. آخرین یافته‌های کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل نشان می‌دهد تاکنون بیش از ۲۵ هزار غیرنظامی در جنگ اوکراین کشته یا مجروح شده‌اند. بر اساس داده‌های کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل، در ۵۰۰ روز اول جنگ، دست‌کم ۹هزارو ۱۷۷ شهروند غیرنظامی در درگیری‌های نظامی میان ارتش‌های روسیه و اوکراین جان خود را از دست داده‌اند. بر اساس گزارش کمیساریای عالی حقوق بشر سازمان ملل از ۲۴ فوریه سال ۲۰۲۲، روزی که تهاجم نظامی روسیه به اوکراین شروع شد، تا پایان ماه ژوئن سال جاری میلادی، دست‌کم ۱۵هزارو ۹۹۲ غیرنظامی نیز مجروح شده‌اند. این گزارش بر اساس داده‌های

یادداشت

یک پیشنهاد درباره بازداشت یک دادستان

دیروز خبری از طرف دستگاه قضائی منتشر شد که از جهاتی می‌توان آن را دارای اهمیت درخور توجهی دانست. آن خبر هم بازداشت دادستان یکی از شهرهای استان مازندران در راستای مقابله همه‌جانبه با فساد در دستگاه قضائی بود. طبق اخبار رسمی این مقام قضائی از سوی اطلاعات قوه قضائیه بازداشت شده است؛ اما اهمیت ماجرا چیست؟ برای اولین بار نیست که یک مقام قضائی در سطح دادستان مورد برخورد قضائی قرار گرفته و بازداشت شده است. پیش‌ازاین همین سرنوشت برای برخی دیگر اتفاق افتاده بود؛ اما نکته ماجرای اخیر این است که مقام قضائی استان مازندران در دوره تصدی مسئولیت بازداشت کرده است. حال آنکه عموم برخورد‌های قبلی در زمانی صورت می‌گرفت که افراد مسئولیت خود را ترک کرده بودند. نکته دوم هم اطلاع‌رسانی سریع و صریح این بازداشت از طریق خود دستگاه قضائی است. حال آنکه در بسیاری از موارد مشابه دستگاه‌ها بیشتر تمایل دارند تا برای برحذرماندن از زیر سؤال رفتن، برخورد‌های احتمالی انضباطی و اداری داخلی خود را اطلاع‌رسانی نکنند. برخورد قاطع با مسئولان در دوره مسئولیت و اطلاع‌رسانی شفاف آن یکی از نیازهای مرم دستگاه‌های مختلف کشور و به‌ویژه دستگاه قضائی است. سال‌هاست که مکرراً تأکید می‌شود بخش کوچک اما منحرفی از قضات و مقامات قضائی در قوه قضائیه زحمت و تلاش‌های بخش بزرگ‌تر مسئولان وظیفه‌شناس و قانونمند را زیر سؤال برده و کلیت عملکرد این دستگاه را در چشم افکار عمومی، منفی و ضد منافع مردم جلوه می‌دهند. دستگاه قضائی به واسطه جنس مسئولیتی که برعهده دارد، بسیار بیش از دیگر نهادها و دستگاه‌های کشور نیازمند تقویت و تثبیت سرمایه اجتماعی و جلب نظر مثبت مردم است. نه‌فقط در جمهوری اسلامی ایران، بلکه در هر نظام حقوقی-سیاسی دیگری در دنیا نیز دستگاه قضائی متصدی حیثیت عمومی کل نظام و میزان اهتمام آن به حقوق مشروع و صریح عامه است. دستگاه قضائی در تمام نظام‌های حقوقی-سیاسی به‌عنوان محکم‌ترین، معتمدترین و آخرین سنگر دفاع از حقوق قانونی مردم شناخته می‌شود؛ یعنی جایی که مردم حتی از گزند دولت و مجلس و پلیس هم می‌توانند به آن پناه برده و مطمئن به احقاق حق خود باشند. این سرمایه اجتماعی به دلایل مختلف و ازجمله بروز برخی مفاسد و انحرافات در بیس جمعی محدود از قضات و مقامات قضائی در کشور ما دچار فرسایش شده، بر بیره نیست اگر بگوییم که مردم بدون واسطه و با چشم غیرمسلح نه‌فقط این مفاسد و انحرافات را دیده، بلکه آن را در مواردی زندگی می‌کنند. برخورد با حتی یک مورد از این موارد از سوی مردم در بین جمع‌گیری از قضات و مقامات قضائی کافی است تا حیثیت کل آن جمع و نهایتاً تک نهاد قضائی کشور قربانی شود.

ادامه در صفحه ۳

صفحه ۲

«شرق» از حمله تروریست‌ها به یک پایگاه پلیس در شرق کشور گزارش می‌دهد

ترور در زاهدان

در این یورش، تروریست‌ها به هلاکت رسیدند و ۲ مأمور انتظامی نیز شهید شدند

تداوم گلایه چهره‌های برجسته علوم انسانی

از برخورد با مأمن اندیشه

تلاش برای

حفظ خانه اندیشمندان

همه چیز درباره برگزاری اولین آزمون سراسری دانشگاه‌ها در سال ۱۳۴۸

کنکور زیر سایه آلن دلون

خرده‌روایت‌هایی از محمد یوسفی

عابربانک جدید پرسپولیس

مولتی‌میلیارد در دوبی نشین

«شرق» تناقض‌ها در مواضع دیپلماتیک

در مورد توافق هسته‌ای را بررسی می‌کند

بازی با برجام

یادداشت

آب ملامشبه

و مشکلات توسعه‌ای خوزستان

احسان هوشمند

۱- خوزستان را با رودخانه‌های جاری پُرآب نظیر کارون، دز، کرخه، مارون و زهره می‌شناسیم. رودخانه‌هایی که از کوهستان‌های زاگرس سرچشمه گرفته و از استان‌های همجوار وارد خوزستان می‌شوند. حدود ۱۷ میلیارد مترمکعب یعنی ۴۰ درصد آب‌های سطحی کشور در استان خوزستان قرار دارد. همچنین پشت سدهای استان خوزستان بین ۳۰ تا ۴۰ میلیارد مترمکعب آب جمع و ذخیره می‌شند یعنی حدود ۴۰ درصد آب‌های کشور پشت سدهای خوزستان ذخیره می‌شود. بخش بزرگی از نیازهای آبی استان خوزستان یعنی حدود ۹۰ درصد از نیازها نیز توسط آب‌های سطحی تأمین می‌شود و درصد کمی از نیازها توسط آب چاه یا به روش‌های دیگر تأمین می‌شود. حدود ۵۰ درصد گندم کشور در استان خوزستان تولید می‌شود. بعد از استان‌های مازندران و گیلان بزرگ‌ترین تولیدکننده برنج کشور نیز استان خوزستان است. میزان تولید برنج استان خوزستان بیش از استان گلستان است. تولید جو، ذرت و خرما نیز در استان جایگاه برجسته‌ای دارد. همچنین از نظر تولید گوشت قرمز نیز استان خوزستان یکی از مراکز تولید گوشت قرمز کشور محسوب می‌شود.

۲- استان خوزستان از نظر تولید ناخالص داخلی با نفت رتبه دوم در میان استان‌های کشور و از نظر تولید ناخالص داخلی بدون احتساب تولید نفت رتبه چهارم کشوری را دارد. هرچند جایگاه خوزستان در بخش کشاورزی کشور بسیار اساسی است، اما بیش از ۷۰ درصد از تولید ناخالص داخلی استان خوزستان در بخش صنعت قرار دارد. یعنی از نظر صنعتی نیز خوزستان جایگاه مهمی در ساختار اقتصادی کشور دارد. وجود ذخایر نفت و پالایشگاه‌های نفت و پتروشیمی، تأسیسات فولادی و ذوب‌آهن، دسترسی به آب‌های آزاد و بین‌المللی و همجواری با بازارهای مصرف جهانی یعنی کشورهای حاشیه خلیج فارس و وجود کشت و صنعت‌های مختلف ازجمله ظرفیت‌های زیرساختی خوزستان در این بخش است. بیش از ۶۰۰ کارگاه صنعتی دارای ۱۰ نفر و بیشتر کارکن نمودی از ظرفیت‌های صنعتی خوزستان است. ۳- اما این همه ماجراهای توسعه‌ای در استان خوزستان نیست. خوزستان تا سال ۱۳۵۵ یکی از مهاجرپذیرترین استان‌های کشور محسوب می‌شد. اما براساس آمارهای دو سرشماری اخیر در سال ۱۳۹۰ و ۱۳۹۵ استان خوزستان به یکی از بزرگ‌ترین استان‌های مهاجرفرست کشور تبدیل شده است. خوزستان در سده گذشته با بیماری توسعه ناموزون و نابایدار دست‌و‌پنجه نرم کرده و در دهه‌های اخیر بر تعمیق شکاف‌های توسعه‌ای درون استان خوزستان افزوده شده است.

ادامه در صفحه ۲

ادامه در صفحه ۵